

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/nauka/konferencje-naukowe/34126,Konferencja-naukowa-W-imie-przyszlosci-partii-Procesy-o-lamanie-tzw-praworzadnos.html>
24.04.2024, 22:54

Konferencja naukowa „»W imię przyszłości partii«. Procesy o łamanie tzw. praworządności socjalistycznej 1956-1957”, pokaz filmu dokumentalnego „Humer i inni” oraz panel dyskusyjny - Warszawa, 21-22 listopada 2013

[więcej zdjęć](#)

W dniach 21 i 22 listopada br. w Centrum Edukacyjnym IPN Przystanek Historia im. Janusza Kurtyki, przy ulicy Marszałkowskiej 21/25 w Warszawie, odbyła się konferencja naukowa „W imię przyszłości partii”. Procesy o łamanie tzw. praworządności socjalistycznej 1956-1957”.

Sesja przygotowana została przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie w ramach prac Centralnego Projektu Badawczego „Aparat bezpieczeństwa w walce z podziemiem politycznym i zbrojnym 1944-1946”.

W trakcie dwudniowych obrad oraz panelu dyskusyjnego historycy próbowali odpowiedzieć na pytanie – czy w okresie polskiego Października doszło do rozliczenia ze zbrodniami komunistycznymi pierwszego powojennego dziesięciolecia.

Podczas konferencji omówiono trzy sfery rozliczeń: partyjną (rozliczenia służbowe),

resortową (rozliczenia służbowe) i sądową (rozliczeniakarne) do jakich doszło w centrali (na poziomie ministerstw, kierownictwopartii, Prokuratury Generalnej) i w wymiarze lokalnym.

Oprócz licznych referatów zaprezentowany został bardzoporuszający film dokumentalny „Humer i inni”.

Ciekawym elementem symposium był panel dyskusyjny [„Orozliczeniach PRL-u na kanwie rozważań o procesach za »błędy i wypaczenia«”](#) z udziałem dr. hab. Zbigniewa Siemiątkowskiego, prof. Andrzeja Zybertowicza, prof. Wiesława Władyki, dr. Tomasza Żukowskiego i dr. Tomasza Łabuszewskiego.

Konferencja pokazała, że omawiany temat jest skomplikowany iwielowątkowy. Referenci przedstawili nowe badania, nowe wnioski i nowedokumenty. Efektem sesji będzie publikacja, w której znajdą się wszystkiezaprezentowane referaty w rozbudowanej formie.

PROGRAM

Dzień pierwszy

Cz. I. Rozliczenia w wymiarze „resortowym” i społecznym

- 10.00-10.10
Otwarcie konferencji – dr Tomasz Łabuszewski
- 10.10-10.30
Pojęcie „praworządności socjalistycznej” wsystemie prawnym komunistycznej Polski lat 1944-1956 – mec. Marcin Zaborski
- 10.30-10. 50
„Praworządność socjalistyczna” w działaniachRB/MBP – dr hab. Jacek Wołoszyn
- 10.50-11.10
PZPR wobec problemu rozliczeń zbrodnistalinowskich – dr Elżbieta Romanowska
- 11.10-11.30
Media wobec problemu rozliczeń – dr SebastianLigarski
- 11.30-11.50
Problem rozliczeń w literaturze i sztuce (np.filmie) do 1989 r. – dr Kazimierz Krajewski

11.50-12.20 Przerwa

Cz. II. Rozliczenia w wymiarze terenowym

- 12.20-12.40
Problem rozliczeń na terenie województwarszowskiego – dr Janusz Borowiec
- 12.40-13.00

Problem rozliczeń na terenie województwabiałostockiego – dr Marcin Zwolski

- 13.00–13.30

Problem rozliczeń na terenie województwaolsztyńskiego – dr Piotr Kardela i Paweł Warot

- 13.30–13.50

Problem rozliczeń na terenie województwagdańskiego – Krzysztof Filip

- 13.50–14.10

Problem rozliczeń na terenie województwalubelskiego – dr Katarzyna Zawadka

- 14.10–14.30

Problem rozliczeń na terenie województwamazowieckiego – dr Tadeusz Ruzikowski

- 14.30–15.00 Dyskusja

16.00–17.00 Projekcja filmu „Humer i inni”

17.00 Panel dyskusyjny: O ROZLICZENIACH PRL-U. NA KANWIEROZWAŻAŃ O PROCESACH ZA „BŁĘDY I WYPACZENIA”. Uczestnicy panelu: dr Tomasz Łabuszewski, dr hab. Zbigniew Siemiątkowski, prof. Wiesław Władysław, prof. Andrzej Zybertowicz, dr Tomasz Żukowski. Dyskusję poprowadzi Robert Spątek

Dzień drugi

Cz. I. Rozliczenia w wymiarze centralnym

- 10.00–10.10

Otwarcie II dnia konferencji i prowadzenie – dr Kazimierz Krajewski

- 10.10–10.30

Romkowski, Różański, Fejgin, Dusza i inni. Śledztwa i procesy rozliczeniowe wyższej kadry MBP oraz ich skutki (1954–1964) – Robert Spątek

- 10.30–11.50

Komisje Mazura i Kosztirki – dr Paweł Libera (IH PAN)

- 11.50–12.10

Wpływ politycznej odwilży na kadry cywilnego aparatu bezpieczeństwa (1954–1957) – Natalia Jarska

- 12.10–12.30

Procesy, których nie było (Brystygierowa, Czaplicki, Skulbaszewski itp.) – dr Mariusz Krzysztofiński

- 12.30–12.50

Procesy rehabilitacyjne ofiar (na wybranych przykładach) – dr Tomasz Łabuszewski

- 12.50–13.10

Komisja partyjna Komitetu Zakładowego PZPR przy Kds.BP/MSW do zbadania

bezprawnych działań funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego – dr
Paweł Skubisz

13.10–13.30 Przerwa

Cz. II. Rozliczenia w wymiarze terenowym

- 13.30–13.50
Problem rozliczeń na terenie województwa wrocławskiego – dr hab. Robert Klementowski
- 13.50–14.10
Problem rozliczeń na terenie województwa katowickiego – dr Dariusz Węgrzyn
- 14.10–14.30
Problem rozliczeń na terenie województwa poznańskiego – Przemysław Zwiernik
- 14.30–14.50
Problem rozliczeń na terenie województwa krakowskiego – dr hab. Filip Musiał
- 14.50–15.10
Problem rozliczeń na terenie województwa kieleckiego – Edyta Krężolek
- 15.10–15.30
Problem rozliczeń na terenie województwa łódzkiego – dr Joanna Żelazko
- 15.30–16.00 Dyskusja

* * *

Humer i inni (1994) TV, film dokumentalny, reż. Alina Czerniakowska

Relacja z procesu sądowego zbrodniarza stalinowskiego Adama Humera oraz innych pracowników Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w PRL-u. Dokument przedstawia przebieg zeznań ofiar oraz ich katów. Jednym z bohaterów filmu jest legendarny pilot Stanisław Skalski. Widzowi rzuca się w oczy bezmiardemoralizacji ówczesnych ludzi władzy, ogrom cierpienia ofiar i piękno poświęcenia, miłości do wolnej Polski, który emanuje z przedstawianych historii. Szczerść przekazu i realizm emocji, jaki odczuwamy, to główne atuty tego dokumentu. Ważny głos w dyskusji na temat rozliczeń z minioną epoką.

PLIKI DO POBRANIA

[Zaproszenie z programem konferencji \(pdf, 3.37 MB\)](#)